

Pavla Kratochvílová

Zájmena odkazující na všeobecného lidského konatele (*you, we, they, one*) a jejich české překladové koreláty

English pronouns referring to the general human agent (*you, we, they, one*) and their Czech counterparts

Bakalářská práce

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglistiky a amerikanistiky

Předložená bakalářská práce se vrací k tématu odkazu na všeobecného lidského konatele, nabízí však úhel pohledu, který není v literatuře běžný. S využitím paralelního překladového korpusu angličtiny a češtiny zkoumá odpovídající prostředky v obou jazycích.

Čeština ani angličtina nemá specifický prostředek odkazu na všeobecného lidského konatele a prostředky, jichž oba jazyky užívají, se překrývají jen zčásti. Autorka zvolila pohled z angličtiny na češtinu a zaměřila se na zájmena *you, we, they, one* a jejich české protějšky. Stupeň korespondence anglického zájmena a jeho překladového korelátu se u jednotlivých zájmen liší: zatímco zájmenu *we* odpovídá v 83% případů česká první osoba plurálu vyjádřená zájmenem *a/nebo* koncovkou slovesného tvaru, u *they* nalézá autorka nejširší spektrum překladových korelátů – explicitních i implicitních. Právě v takových případech umožňuje práce s paralelními korpusy odhalit různé způsoby odkazu na všeobecného lidského konatele v češtině. České lexikální protějšky anglických zájmen zase ukazují na některé charakteristiky anglických zájmen a rozdíly mezi nimi, např. exkluzivnost odkazu *they* se reflektuje v jeho protějšku *druzí*. V souvislosti s *they* si autorka všimá toho, že zájmeno se často vyskytuje v generickém užití ve spojení *they say* ve funkci epistemického modifikátoru, jak ukazují i české protějšky (*prý, údajně*). Autorka poukazuje i na jiné indikátory generické funkce zájmen (např. časová a místní příslovečná určení ve spojení s *they*), na spojitost mezi syntaktickou funkcí zájmena (podmět) a jeho generickým odkazem, na převládající gramatické charakteristiky predikátu ve větách s generickým zájmenem (přezens nebo préteritum, indikativ, aktivum) a všimá si i případů, kde je v rámci souvětí užito různých prostředků odkazu na všeobecného lidského konatele. Zajímavým zjištěním je, že asi třetina dokladů vyjadřovala nějaký modální význam (v češtině jsou často jejich koreláty nepersonální implicitní konstrukce – *musí se, dalo by se, chce to* + infinitiv).

Překladové protějšky anglických zájmen s generickou referencí umožnily autorce na jedné straně postihnout lépe faktory vedoucí ke generické interpretaci odkazu anglického zájmena a významové rozdíly mezi zájmeny, jichž se v této funkci užívá. Na druhé straně díky zvolené metodě mohla popsat širší repertoár českých prostředků odkazu na všeobecného lidského konatele (explicitních i implicitních). Bylo by jistě zajímavé srovnat pohled anglicko-český s pohledem směrem z češtiny – to ale v rozsahu bakalářské práce nebylo možné.

Práce je přínosná i metodologicky. Autorka si osvojila práci s paralelními korpusy angličtiny a češtiny s pomocí softwaru ParaConc. Metod, které používala, může být využito v dalších pracích, které budou čerpat z překladových textů. Ráda bych ocenila také autorčin samostatný přístup k excerpci příkladů i jejich vlastní analýze.

Závěr

Předložená práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Autorka prokázala, že se dokáže orientovat v sekundární literatuře, osvojila si metody práce s počítačovými korpusy a všechny poznatky aplikovala samostatně při analýze excerpce získaných dokladů. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 7.9.2007

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.